

دیوان اشعار

سید محمد مسلمی جورجاده‌ای

جمع‌آوری و تمحیص: علی اصغری ولیک‌بنی

انتشارات کلک واژه ۱۳۹۸

سرشناسه: مسلمی جورجاده‌ای، سید محمد، ۱۲۹۹-

عنوان و نام پدیدآور: دیوان اشعار سید محمد مسلمی جورجاده‌ای / جمع آوری و تصحیح علی اصغری ولیک‌بنی؛

ویراستار سمانه ابوالقاسمی.

مشخصات نشر: ساری: کلک واژه، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۳۲۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۴۷۱-۶۰-۲

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

موضوع: شعر فارسی، قرن ۱۴

موضوع: Persian poetry ♦ 20th century

شناسه افزوده: اصغری ولیک‌بنی، علی، ۱۳۵۷ -

رده بندی کنگره: PIR۸۳۶

رده بندی دیویی: ۸۱۶/۶۲

شماره کتابشناسی ملی: ۱۰۷۲/۵

کلک

دیوان سید محمد مسلمی جورجاده‌ای

جمع آوری، تصحیح و تحشیه: علی اصغری ولیک‌بنی

انتشارات: کلک واژه

ویراستار: سمانه ابوالقاسمی

صفحه آرای: مریم کاظمی

طراح جلد: معصومه امیری

تایپ: عشرت شریفی سوته کلایی

سیمین شریفی سوته کلایی

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۴۷۱-۶۰-۲

چاپ اول: ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

فهرست

۱۳	 مقدمه
۱۶	 زندگی‌نامه
۱۷	 زندگی‌نامه‌ی سید محمد مسلمی به قلم خودش
۲۳	 شجره‌نامه‌ی سید محمد مسلمی
۲۴	 نحوه‌ی جمع‌آوری اشعار مسلمی
۲۶	 در بیان بی‌وفائی دنیا و بعضی از دنیا پرستان
۳۴	 در بیان فضایل و مناقب سرور اولیاء علی مرتضی (ع)
۳۹	 در بیان لعنت نمودن یزید ملعون لعنته الله علیه
۵۰	 نوحه
۵۶	 حریم خدا
۵۸	 زارع فلک زده در ساقی به ارباب خود گوید
۶۰	 اختلافات اهالی عورجان درباره‌ی دهبانی
۷۱	 پیشامد غیر منتظره‌ی یک زار سبزد و بیست خورشیدی
۷۸	 گفتگوی سرباز با ژاندارم
۷۹	 تصنیف آموزگار
۸۰	 شب گذشت
۸۱	 گوهر دانایی
۸۱	 عمر می‌گذرد
۸۱	 دعای دوستان
۸۲	 توقع آموزش
۸۳	 پی‌نوشت
۳۱۸	 عکس‌های تاریخی
۳۲۳	 واژه‌نامه
۳۲۵	 کتابنامه

مقدمه

تاریخ و ادبیات مانند دو اسب هستند که ارابه‌ی فرهنگ را پیش می‌برند و درس‌ها و عبرت‌های نهفته در دل آن را در مقابل دیدگان تیزبین خوانندگان و بینندگان بصیر قرار می‌دهند. آثار تاریخی و نوشته‌های منثور و منظوم، بهترین بستر برای شناخت فرهنگ، درس گرفتن و عبرت‌آموزی است. نباید در نگارش و انتشار حوادث و رویدادهای تاریخی تعصب به خرج داد و واقعیت‌های تاریخی را انکار کرد. در مسیر قضاوت، گاهی انسان از جاده‌ی عادل و انصاف خارج می‌شود و راه کژی و بی‌عدالتی را در پیش می‌گیرد و افراد را یا سیاه می‌بیند یا سفید. همه‌ی ما باید در بیان پندار، گفتار و کردار افراد، سیر مراحل افکارشان را در دوران تاریخی زندگی‌شان در نظر بگیریم و افراد را در بستر زمان و شرایط حاکم بر آن معرفی کنیم. انسان به خودی خود در مسیر امکان قدم بر می‌دارد. گاهی به سوی تعالی و اعلیٰ، خیرین پیش می‌رود و گاهی به سوی فرود و اسفل السافلین گام بر می‌دارد. مهم آن است که ما پس از وقو‌دها را به درستی و در ظرف زمانی خودش به صورت گام به گام به آیندگان منتقل کنیم تا آنان درک درستی از رفتار و شخصیت‌های تاریخی‌شان داشته باشند. طلحه و زبیر از دوستان و یاران حضرت علی (ع) و کاتبان وحی بودند اما به مرور زمان به خاطر دنیاطمحی به انحراف کشیده شدند. برعکس آن هم صادق است. حرّ بن یزید ریاحی که آب را بر آتش می‌پندد در آخرین لحظات به سوی امام بر می‌گردد و در رکاب آن حضرت به شهادت می‌رسد. رضاشاه پهلوی که به عنوان ناجی به ملت ایران معرفی می‌شود و مردم او را به همین نام جار می‌زنند، به مرور زمان از راه تعادل خارج می‌شود و دست تعدی بر ملت دراز می‌کند و با گرایش به آلمان کشور را در منجلاب گرفتاری و تاخت و تاز بیگانگان غرق می‌کند و به گونه‌ای که خودش نیز مجبور به ترک کشور می‌شود. «فضیل بن عیاض» که یک راهزن بود پس از عمری غارت و چپاول اموال مردم، با شنیدن آیه‌ی «أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ» (حدید/۱۶) یعنی «آیا برای کسانی که ایمان آورده‌اند هنگام آن

نرسیده که دل‌هایشان به یاد خدا و آن حقیقتی که نازل شده نرم و فروتن گردد؟» دگرگون می‌شود و راه تعالی را در پیش می‌گیرد. خداوند سبحان در قرآن کریم می‌فرماید: «تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعاً أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ» یعنی «ای مومنان! همگی به سوی خدا باز گردید تا رستگار شوید» بنابراین همه‌ی ما باید بدانیم انسان موجودی است که هر لحظه تصمیماتش در سعود و سقوط او تأثیر مستقیم دارد. عبدالرحمان جامی در این باره می‌گوید:

غرّه مشو که مرکب مردان مرد را

در سنگلاخ بادیه پی‌ها بریده‌اند

نومید هم مباش که رندان جرعه نوش

ناگه به یک ترانه یه مقصد رسیده‌اند

امروزه سازمان‌های نظارتی و منظر غالب‌دهی به آثار و نوشته‌های تاریخی و حذف قسمتی از آثار، در مسیر انتشار کتب و تسبیح خیالی مانع‌تراشی و سنگ‌اندازی می‌کنند و اعطای مجوز نشر را به حذف نام افراد، لقب‌ها و عناوین خاصیت‌های گذشته، حذف هر گونه انتقاد از شخصیت‌های دینی و مذهبی مشروط و بدین‌گونه به آثار نویسندگان و شاعران و هنرمندان گذشته دست‌اندازی می‌نمایند و بسیاری از حوادث و رویدادهای تاریخی را تحریف و انکار می‌کنند؛ حال آن که افراد و شخصیت‌های تاریخی و لقب‌هایشان و خدمات و خیانت‌های آنان بخشی از تاریخ پر فراز و نشیب ایران است که مردم باید با آگاهی و اطلاع از آن درس و عبرت بگیرند.

حذف و سانسور نوشته‌ها باعث می‌شود تا نویسندگان و منتقدین، شناخت درستی از افراد و شخصیت‌های تاریخی و افکار و اندیشه‌هایشان نداشته باشند و در تیپ‌شناسی افراد دچار سر درگمی و اشتباه شوند. نباید از راه سانسور، نسل فعلی و آینده را از دستیابی به افکار و اندیشه‌های واقعی شخصیت‌های تاریخی سرزمین‌شان محروم کرد. نباید برای بیان اشتباهات و خیانت‌های افراد مسیر تحریف را در پیش گرفت. ما موظف به رعایت انصاف و عدالت هستیم. نباید بر اساس سلیق‌مان عمل کنیم و نظرات و انتقادات نویسندگان گذشته

را از آثارشان حذف کنیم. نمی‌شود به خاطر اشتباهات طلحه و زبیر خدمات چندین ساله‌ی آنان را نادیده گرفت و انکار کرد، بلکه باید خدمات شایسته‌ی آنان را تمجید و خطاهایشان را بازگو کرد. باید به جوانان این سرزمین گفت: آنان با آن همه خدمات برجسته به‌خاطر غفلت، دنیاخواهی و قدرت‌طلبی به انحراف رفتند و عاقبت به خیر نشدند.

در طول تاریخ افراد زیادی به عنوان شاه، وزیر، درباری، وکیل و غیره زندگی کردند. همه‌ی آنان کارهای نیک و بد بسیاری انجام دادند. نباید کارهای نیک آنان را پنهان و کارهای زشت آنان را فاش کرد. کارهای شایسته‌ی آنان باید بیان شود تا نسل آینده بداند که کار نیک نام نیک و کار بد بدنامی را به دنبال خواهد داشت. آنان با بیان بدی‌ها در می‌یابند که بدی نام انسان را ترس می‌کند و اعمال نیک را تباه می‌سازد چرا که «إِنَّ السَّيِّئَاتِ يُذْهِبْنَ الْخَيْرَاتِ».

ما باید حقایق تاریخی را به مردم نشان دهیم و به آنان بفهمانیم که رضاشاه پهلوی در آغاز به عنوان نابی در میان ایران زمین سر برآورد و مورد ستایش مردم قرار گرفت، ولی به مرور زمان به خاطر لقاات طرفیان و بیگانگان، مال‌اندوزی و دین‌گریزی به کژی گرایش پیدا کرد و دچار انحراف شد تا جایی که به هنگام سقوطش هیچ حرکتی از سوی مردم و مسئولان برای حفظ اسامی و شخصیت او انجام نشد. به همین جهت باید «بیهقی» گونه حقایق تاریخی و فراز و فرودهای آن را در اختیار مردم قرار داد تا خوانندگان روند اوج‌گیری و سقوط شخصیت‌ها را در ستر تاریخ مشاهده کنند و به درک درستی از افراد و افکارشان برسند. ما باید با این ابزار درست و شفاف حسن اعتماد مردم را نسبت به حکومت اسلامی تقویت کنیم و آنان را برای شنیدن واقعیت به شبکه‌های بیگانه روی نیاورند.